

Tytuł kursu: Wprowadzenie do inkluzji i integracji

Szablon modułu

Numer modułu	4
Tytuł modułu	Skuteczna komunikacja w różnych sytuacjach
Opis modułu	<p>Cel modułu</p> <p>Ten moduł porusza kluczową rolę komunikacji w promowaniu inkluzywnego, pełnego szacunku i wrażliwości kulturowej środowiska kształcenia i szkolenia zawodowego (VET). W miarę jak zarówno uczniowie, jak i nauczyciele poruszają się w coraz bardziej zróżnicowanym środowisku społecznym i zawodowym, skuteczna komunikacja staje się podstawową umiejętnością pokonywania różnic kulturowych, językowych i empirycznych.</p> <p>Moduł dostarcza zarówno zmarginalizowanym uczniom, jak i praktykom kształcenia i szkolenia zawodowego wiedzy i praktycznych narzędzi do angażowania się w konstruktywną, inkluzywną i adaptacyjną komunikację. Jego celem jest przełamywanie barier komunikacyjnych – językowych, kulturowych i percepcyjnych – poprzez promowanie strategii, które cenią równość, szacunek i empatię w relacjach interpersonalnych w kontekście kształcenia i szkolenia zawodowego oraz w miejscu pracy.</p> <p>Znaczenie dla celów kursu</p> <p>Ten moduł wspiera i promuje ogólne cele kursu poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none">• Promowanie Świadomości: Pomoc uczestnikom w zrozumieniu, w jaki sposób praktyki komunikacyjne mogą wzmacniać lub przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i uprzedzeniom w wielokulturowym środowisku zawodowym.• Wspieranie integracji: Wyposażanie nauczycieli w strategie inkluzywne, aby zapewnić, że każdy uczeń czuje się widziany, wysłuchany i ceniony.• Wspieranie uczniów: Wzmocnienie zdolności uczniów z marginesu społecznego do jasnego wyrażania siebie, dochodzenia swoich praw i pełnego uczestnictwa w środowisku edukacyjnym i zawodowym.• Wzmacnianie wrażliwości kulturowej: Zachęcanie wszystkich uczestników do zastanowienia się nad tym, w jaki sposób ich założenia kulturowe i styl komunikacji mogą wpływać na innych. <p>Tematy objęte modułem</p> <ol style="list-style-type: none">1) Podstawy komunikacji: zrozumienie komunikacji werbalnej, niewerbalnej i parawerbalnej, a także typowych barier, które mogą utrudniać skuteczną wymianę.2) Świadomość kulturowa w komunikacji: badanie, w jaki sposób kultura kształtuje style komunikacji i jak unikać stereotypów, uprzedzeń i błędnych interpretacji.

	<ol style="list-style-type: none">3) Komunikacja inkluzywna i pełna szacunku: promowanie języka inkluzywnego, aktywnego słuchania i empatii w celu budowania poczucia przynależności i wzajemnego szacunku w zróżnicowanych środowiskach.4) Pokonywanie barier językowych i komunikacyjnych: stosowanie wielojęzycznych, wizualnych i uproszczonych strategii w celu wspierania zrozumienia i dostępności.5) Zarządzanie konfliktami w zróżnicowanych sytuacjach: identyfikacja źródeł nieporozumień i stosowanie technik uwzględniających różnice kulturowe w celu rozwiązywania konfliktów i prowadzenia asertywnego dialogu.6) Dostosowywanie komunikacji do potrzeb inkluzywności: dostosowywanie metod komunikacji do zróżnicowanych potrzeb uczniów przy wykorzystaniu zasad inkluzywności i narzędzi cyfrowych.7) Wspieranie samoekspresji i orędownictwa: Pomaganie zmarginalizowanym uczniom w wyrażaniu swoich potrzeb, dochodzeniu swoich praw i budowaniu pewności siebie poprzez skuteczną komunikację.8) Komunikacja zawodowa i interpersonalna w kształceniu zawodowym: rozwijanie odpowiednich praktyk komunikacyjnych w kontekście zawodowym, obejmujących pracę zespołową, informację zwrotną i budowanie zaufania.
Rezultaty uczenia się	<ul style="list-style-type: none">o K4: opisz skuteczne strategie komunikacji dla różnych miejsc pracyo S2: Wdrażanie praktyk komunikacji inkluzywnej w środowiskach wielokulturowycho C2: Dostosowywanie komunikacji i praktyk w celu tworzenia środowisk inkluzywnych.
Inkluzywne środki lokalizacji i dostępności	<ol style="list-style-type: none">1) Lokalizacja powinna obejmować:<ul style="list-style-type: none">- Tłumaczenie wszystkich podstawowych treści, instrukcji i materiałów edukacyjnych na język użytkowników.- Zastąp lub dostosuj przykłady, scenariusze i odniesienia, aby odzwierciedlały kontekst społeczno-kulturowy i zawodowy, wykorzystuj znane lokalnie nazwy, miejsca pracy, studia przypadków i sytuacje odnoszące się do krajowego środowiska kształcenia i szkolenia zawodowego.- elementy wizualne (obrazy, ikony i symbole) muszą być kulturowo neutralne lub dostosowane do lokalnych norm, należy unikać obrazów, które mogłyby zostać źle zrozumiane lub uznane za obraźliwe.- Zaangażuj lokalnych edukatorów, trenerów i przedstawicieli społeczności migrantów lub mniejszości w przeglądanie i dostosowywanie materiałów

	<p>2) Dostępność:</p> <ul style="list-style-type: none">- używaj prostego słownictwa, unikając wyrażen idiomatycznych- wyjaśnij słownictwo- zapewniać treści edukacyjne w różnych formatach: tekstowym, audio i wideo, jeśli jest to stosowne- stosuj punkty wypunktowane, ikony i wskazówki wizualne, aby ułatwić zrozumienie, nie polegając wyłącznie na tekście- zapewnić interaktywne treści, takie jak quizy, formularze, ćwiczenia- zapewnić łatwe do odczytania streszczenia treści tekstowych, audio i wideo.
<p>Innowacje w metodach nauczania stosowanych w zajęciach</p>	<p>Aby wspierać zaangażowanie, głębsze zrozumienie i inkluzywność, moduł wykorzystuje innowacyjne metody nauczania zgodne z zasadami edukacji skoncentrowanej na uczniu i edukacji opartej na doświadczeniu. Metody te zostały opracowane z myślą o uwzględnieniu różnorodnych stylów uczenia się oraz promowaniu aktywnego uczestnictwa, krytycznego myślenia i rozwoju umiejętności praktycznych. Obejmują one:</p> <ul style="list-style-type: none">o Nauka oparta na doświadczeniu i partycypacji:<ul style="list-style-type: none">- Zajęcia opierają się na scenariuszach z życia wziętych, odgrywaniu ról, symulacjach i studiach przypadków, co pozwala połączyć teorię z doświadczeniami.- Uczniowie są zachęceni do refleksji nad własnym stylem komunikacji i założeniami kulturowymi poprzez kierowaną samoocenę i opinie od rówieśnikówo Uczenie się oparte na problemie i dociekaniach:<ul style="list-style-type: none">- Uczniowie stawiają czoła autentycznym wyzwaniom komunikacyjnym i wspólnie poszukują inkluzywnych strategii ich rozwiązywania.- Scenariusze będą obejmować rozwiązywanie problemów w różnych środowiskach zawodowych, promując rozwój uniwersalnych umiejętności interpersonalnych.o Narzędzia cyfrowe i multimodalne<ul style="list-style-type: none">- Integracja opowiadania historii w formie cyfrowej, narzędzi do współpracy (np. Padlet, Jamboard) i analizy wideo w celu zwiększenia zaangażowania wizualnego i słuchowego.- Wykorzystanie dostępnych treści multimedialnych w celu wsparcia różnorodnych preferencji i potrzeb edukacyjnych.

	<ul style="list-style-type: none">o Symulacja i odgrywanie ról:<ul style="list-style-type: none">- Symulowane środowiska pracy i interakcje wielokulturowe będą wykorzystywane do bezpiecznego ćwiczenia strategii komunikacyjnych. o Uczenie się rówieśnicze<ul style="list-style-type: none">- Uczestnicy będą współpracować ze sobą, reprezentując różne kultury i środowiska, dzieląc się osobistymi perspektywami w celu budowania wzajemnego zrozumienia.- Nauczyciele będą pełnić rolę animatorów, promując wspólną naukę i inkluzywny dialog zamiast nauczania odgórnego.
--	---

Aktywności

Nr aktywności	Tytuł aktywności	Krótki opis
1.	Zrozumienie komunikacji – czym jest i dlaczego jest ważna	Dzięki tej aktywności uczniowie będą mogli zidentyfikować kluczowe elementy i rodzaje komunikacji oraz rozpoznać potencjalne bariery utrudniające skuteczną komunikację w różnych środowiskach.
2.	Głosy z terenu – wyzwania komunikacyjne w różnych środowiskach	Dzięki tej aktywności uczniowie będą mogli opisać rzeczywiste wyzwania komunikacyjne w środowisku zawodowym i edukacyjnym oraz zastanowić się nad wrażliwością kulturową i empatią jako kluczowymi elementami komunikacji inkluzywnej.
3.	Mapowanie naszych tożsamości i stylów komunikacji	Ta aktywność pomaga uczniowi zbadać wpływ tożsamości osobistej i kulturowej na styl komunikacji i przeanalizować, w jaki sposób samoświadomość może poprawić zdolność adaptacji w różnych sytuacjach.
4.	Kody kulturowe – badanie różnic w komunikacji werbalnej i niewerbalnej	Ćwiczenie to umożliwi uczniom ćwiczenie interpretacji sygnałów werbalnych i niewerbalnych w sytuacjach międzykulturowych i odpowiedniego reagowania.
5.	Przełamywanie barier – język inkluzywny i aktywne słuchanie	Stosując język inkluzywny i pełen szacunku, uczniowie będą w stanie stosować techniki aktywnego słuchania, aby budować zaufanie i wzajemne zrozumienie w symulowanym i rzeczywistym kontekście.
6.	Powiedz to bez słów – wyzwanie komunikacji multimodalnej	Ta kreatywna aktywność pozwala uczniom odkryć moc komunikacji niewerbalnej i wizualnej, przydatnej w sytuacjach, gdy język jest ograniczony lub zróżnicowany. Promuje empatię i umiejętności adaptacyjne.
7.	Komunikacja w działaniu – scenariusze konfliktów i strategie inkluzywne	Ta aktywność zapewnia uczniom bezpieczne środowisko do ćwiczenia radzenia sobie z problemami komunikacyjnymi i napięciami międzykulturowymi.
8.	Adaptacja i komunikacja: rozwiązywanie rzeczywistego przypadku zawodowego	Ta aktywność pomoże uczestnikom zidentyfikować strategie komunikacyjne dla konkretnego kontekstu zawodowego, wykorzystując inkluzywny język i zachowania oraz projektując odpowiednie podejścia komunikacyjne dla zróżnicowanej publiczności.
9.	Mini-warsztat: Nauczanie innych tego, czego się nauczyłeś	Dzięki tej aktywności uczniowie stworzą i przeprowadzą krótką aktywność komunikacyjną dla swoich rówieśników, stosując zasady inkluzywności i dostosowując treść do zróżnicowanej publiczności.
10.	Refleksja osobista: Mój zestaw narzędzi do komunikacji inkluzywnej	Ta aktywność zachęca uczestników do głębokiej i osobistej refleksji nad tym, czego się nauczyli i w jaki sposób zastosują tę wiedzę w Życiu edukacyjnym, osobistym lub zawodowym.

Szablon aktywności

Numer aktywności	1
Tytuł aktywności	Zrozumienie komunikacji – czym jest i dlaczego jest ważna
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">o Określ kluczowe elementy i rodzaje komunikacjio Rozpoznawać potencjalne bariery utrudniające skuteczną komunikację w różnych środowiskach
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• Projektor i laptop do slajdów• Slajdy drukowane lub cyfrowe dotyczące podstawowych modeli komunikacji• Papier do flipcharta i markery• Notatki samoprzylepne• Tablica suchościeralna lub tablica
Metodologia i wskazówki	<p>Wprowadzenie moderatora: Rozpocznij od powitania uczestników i przedstawienia celu sesji: zbudowania podstawowej wiedzy na temat komunikacji i jej roli w środowiskach inkluzywnych. Podkreśl znaczenie świadomości przed przejściem do praktyki.</p> <p>Struktura: Wyjaśnij, że komunikacja to nie tylko słowa – to znaczenie, kontekst, kultura i słuchanie. To stanowi podstawę do rozpoznawania różnorodnych stylów komunikacji w dalszej części modułu.</p> <p>Wskazówki dotyczące ułatwiania:</p> <ul style="list-style-type: none">• Używaj języka inkluzywnego.• Zachęć uczniów z różnych środowisk do podzielenia się osobistymi refleksjami, dbając o to, aby wszyscy czuli się bezpiecznie i szanowani.• Zachęcaj do wspólnego robienia notatek na flipchartach lub współdzielonych narzędziach cyfrowych.
Szczegółowy opis aktywności: Krok 1 – Prezentacja slajdów i dyskusja (15 minut) <ul style="list-style-type: none">• Zaprezentuj kilka zwięzłych slajdów obejmujących:<ul style="list-style-type: none">o Elementy komunikacji (nadawca, przekaz, medium, odbiorca, sprzężenie zwrotne, szum)o Rodzaje komunikacji: werbalna, niewerbalna, parawerbalnao Bariery komunikacyjne w różnych środowiskach (język, normy kulturowe, założenia)• Użyj 2–3 przykładów, aby zachęcić do krótkiej dyskusji w grupie (np. „Co się dzieje, gdy wiadomość zostanie źle zrozumiana w miejscu pracy?”). Krok 2 – Mapa myśli grupowych (25 minut)	

- Zadaj uczestnikom pytanie: „Jak wygląda skuteczna komunikacja w środowisku wielokulturowym i zróżnicowanym?”
- Pracując w małych grupach, uczniowie tworzą mapę myśli na flipchartach lub korzystając z narzędzi online (np. Jamboard lub Miro) zawierającą słowa kluczowe i przykłady.
- Zachęcaj uczniów do zastanowienia się nad tonem, gestami, tłumaczeniem, interpretacją, cierpliwością itp.

Krok 3 – Spacer po galerii i wspólne oglądanie (15 minut)

- Grupy wyświetlają swoje mapy myśli na ścianie lub ekranie.
- Każda grupa przygotowuje krótką (1-minutową) prezentację najważniejszych wniosków.
- Prowadzący syntetyzuje główne punkty i wskazuje powiązania między nimi.

Krok 4 – Podsumowanie refleksyjne (5 minut)

- Zapytaj uczniów:
 - o „Co najbardziej Cię zaskoczyło w procesie komunikacji?”
 - o „Czy kiedykolwiek doświadczyłeś problemów w komunikacji spowodowanych różnicami kulturowymi?”
 - o „W jaki sposób te koncepcje można zastosować w środowisku zawodowym lub miejscu pracy?”

Materiały pomocnicze: slajd PPT (krok 1).

Numer aktywności	2
Tytuł aktywności	Głosy z terenu – wyzwania komunikacyjne w różnych Środowiskach
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">o Opisz rzeczywiste wyzwania komunikacyjne w Środowisku zawodowym i edukacyjnymo Zastanów się nad wrażliwością kulturową i empatią jako kluczowymi elementami komunikacji inkluzywnej
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• Materiały do studiowania przypadków w wersji drukowanej lub cyfrowej (3–4 krótkie scenariusze z Życia wzięte)• Flipcharty lub duże arkusze papieru• Markery• Notatki samoprzylepne• Załącznik A: „Studium przypadku – Scenariusze komunikacji w kształceniu zawodowym”
Metodologia i wskazówki	<p>Wprowadzenie moderatora:</p> <p>Rozpocznij od stwierdzenia: „Dziś usłyszymy prawdziwe historie wyzwań komunikacyjnych, z jakimi borykają się osoby w wielokulturowym Środowisku edukacyjnym lub zawodowym. Historie te pomogą nam zastanowić się nad naszymi założeniami i przygotować się do inkluzywnego reagowania”.</p> <p>Wyjaśnij, że uczniowie będą czytać, analizować i omawiać historie przypadków w małych grupach, badając, co poszło nie tak, dlaczego tak się stało i w jaki sposób komunikacja inkluzywna może poprawić wyniki.</p> <p>Wskazówki dotyczące ułatwiania:</p> <ul style="list-style-type: none">• Przypomnij uczniom, aby słuchali aktywnie i z szacunkiem.• Zachęcaj do czerpania z własnych doświadczeń, zwłaszcza jeśli sami znaleźli się w podobnych sytuacjach.• Zadbaj o to, aby grupy były zróżnicowane i zróżnicowane, co ułatwi wymianę perspektyw.
<p>Szczegółowy opis aktywności:</p> <p>Krok 1 – Dyskusja rozgrzewkowa (10 minut) Zadaj pytanie otwarte: „Czy kiedykolwiek doświadczyłeś lub byłeś świadkiem nieporozumienia z powodu języka, tonu lub mowy ciała?” Niech 2–3 wolontariuszy podzieli się krótkimi historiami. Powiąż to z istotą rozumienia kontekstu i kultury w komunikacji.</p> <p>Krok 2 – Praca nad studium przypadku w grupie (25 minut) Podziel uczestników na małe grupy (3–4 osoby). Rozdaj każdej grupie jeden scenariusz studium przypadku z przygotowanego materiału (załącznik A), na przykład:</p>	

- Uczący się migrant źle rozumie instrukcje obowiązujące w miejscu pracy z powodu idiomów.
- Trener VET nieświadomie używa nieodpowiednich kulturowo gestów.
- Konflikt w zespole wynikający z rozbieżnych oczekiwań co do formalności w komunikacji.

Każda grupa będzie:

1. Przeczytaj ich przypadek.
2. Odpowiedz na pytania pomocnicze (znajdujące się w materiałach).
3. Zapisz najważniejsze wnioski lub alternatywne strategie inkluzywne na tablicy.

Krok 3 – Prezentacje grupowe (15 minut)

Każda grupa prezentuje:

- Krótkie podsumowanie ich scenariusza.
- Zidentyfikowano główne wyzwanie komunikacyjne.
- Ich proponowane strategie inkluzywne lub adaptacje.

Osoba prowadząca zajęcia może zapisać te spostrzeżenia na tablicy, dzieląc je na tematy (np. język, ton, dystans władzy, wartości kulturowe).

Krok 4 – Podsumowanie i pytania refleksyjne (10 minut)

Zbierzcie wszystkich i zapytajcie:

- „Co te historie ujawniają na temat naszych założeń?”
- „Jakiego rodzaju wsparcie komunikacyjne może pomóc zapobiec takim sytuacjom?”
- „Jak możemy pozostać otwarci i wrażliwi na różnice?”

Materiały pomocnicze:

Załącznik A: Studium przypadku – Scenariusze komunikacji w kształceniu zawodowym

- Scenariusz 1: Uczeń-migrant źle rozumie instrukcje bezpieczeństwa z powodu wyrażen idiomatycznych.
- Scenariusz 2: Uczeń unika kontaktu wzrokowego z nauczycielem, co może być błędnie interpretowane jako brak zainteresowania.
- Scenariusz 3: Dwóch członków zespołu pochodzących z różnych kultur nie może się zgodzić co do sposobu przekazywania bezpośredniej informacji zwrotnej.

W każdym przypadku zadawane są pytania pomocnicze:

- Jakie jest wyzwanie komunikacyjne?
- Jakie czynniki kulturowe/językowe mogą mieć na to wpływ?
- Jak można rozwiązać ten problem, stosując strategie inkluzywne?

Numer aktywności	3
Tytuł aktywności	Mapowanie naszych tożsamości i stylów komunikacji
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">o Poznaj wpływ tożsamości osobistej i kulturowej na styl komunikacjio Przeanalizuj, w jaki sposób samoświadomość może poprawić zdolność adaptacji w różnych warunkach
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• Wydrukowane szablony koła tożsamości (Załącznik B: Szablon koła tożsamości)• Markery lub kolorowe długopisy• Flipchart lub tablica suchościeralna• <i>Załącznik C: Materiały z pytaniami refleksyjnymi</i>
Metodologia i wskazówki	<p>Wstęp:</p> <p>Ta aktywność zachęca uczestników do refleksji nad własną tożsamością kulturową i osobistą oraz nad tym, jak wpływa ona na ich styl komunikacji i założenia. Prowadzący powinien podkreślić znaczenie samoświadomości jako fundamentu komunikacji inkluzywnej.</p> <p>Notatki dla prowadzącego:</p> <p>Stwórz przestrzeń wolną od osądów. Przypomnij uczestnikom, że dzielenie się przemyśleniami jest dobrowolne, a autorefleksja jest cenna nawet bez dzielenia się werbalnego.</p>
<p>Szczegółowy opis aktywności:</p> <p>Krok 1 – Mapowanie tożsamości (20 minut)</p> <p>Rozdaj szablon koła tożsamości. Poproś uczestników o samodzielne wypełnienie go, uwzględniając takie aspekty jak narodowość, język(i), płeć, religia, wykształcenie, role społeczne itp. Następnie poproś ich o refleksję:</p> <ul style="list-style-type: none">• Które części Twojej tożsamości wpływają na sposób komunikacji?• Czy są jakieś części, które inni źle rozumieją lub pomijają? <p>Krok 2 – Wymiana w parach lub małych grupach (15 minut)</p> <p>Uczestnicy, pracując w parach lub trójkach, mogą (dobrowolnie) podzielić się 2–3 aspektami tożsamości i tym, jak wpływają one na ich komunikację (np. pośredniość, formalność, gestykulacja itp.).</p> <p>Krok 3 – Mapowanie zbiorowe (15 minut)</p> <p>Prowadzący tworzy zbiorową mapę na tablicy:</p> <ul style="list-style-type: none">• Jakie preferencje i wartości komunikacyjne usłyszałeś?	

- Czy istnieją podobieństwa i różnice?
- Jakie wyzwania mogą one stwarzać w zróżnicowanych grupach?

Krok 4 – Podsumowanie refleksyjne (10 minut)

Rozdaj materiały do refleksji zawierające pytania takie jak:

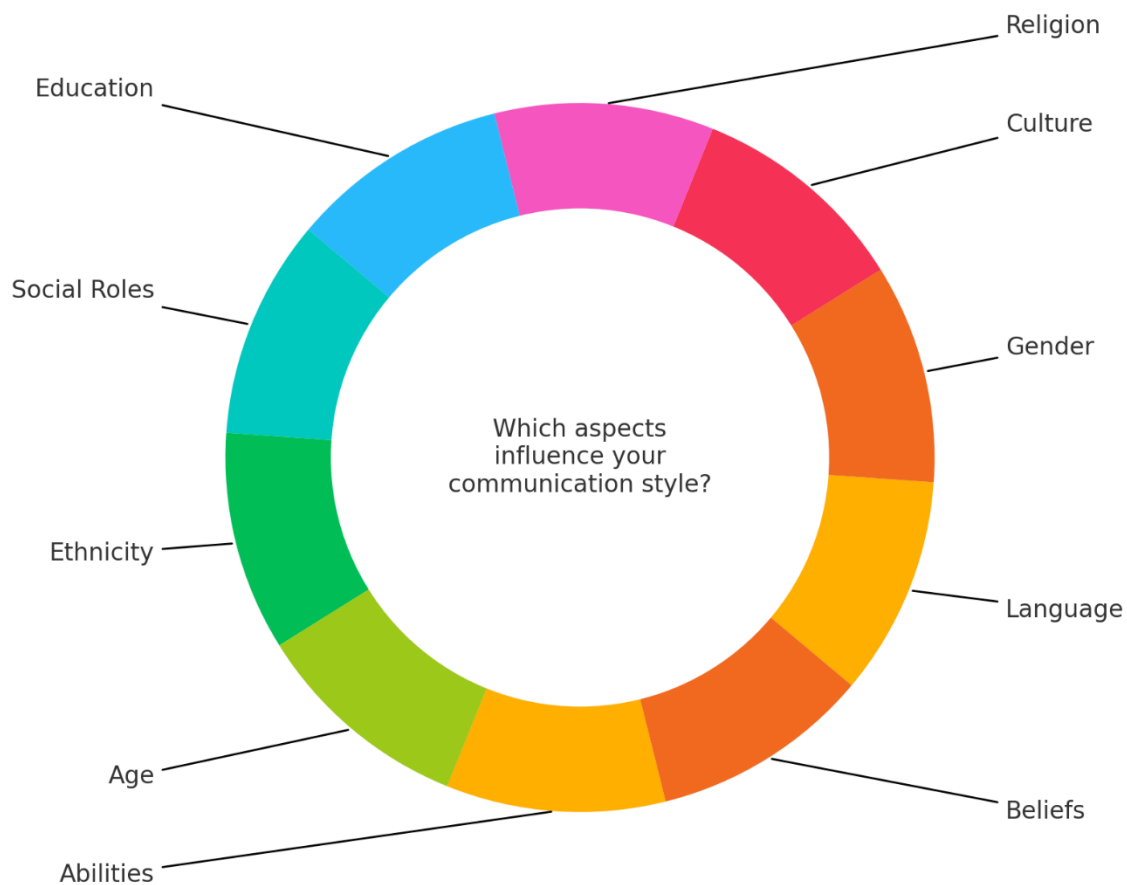
- *Co Cię zaskoczyło w Twojej mapie tożsamości?*
- *W jaki sposób wiedza ta może pomóc Ci komunikować się w sposób bardziej inkluzywny?*

Materiały pomocnicze:

Załącznik B: Szablon koła tożsamości

Diagram kołowy podzielony na segmenty, z których każdy jest opisany aspektami tożsamości osobistej (np. język, płeć, kultura, religia, wykształcenie, role społeczne). Uczniowie wypełniają każdą sekcję, podając, jak się identyfikują.

Zostaw miejsce na refleksję: Jakie aspekty wpływają na Twój styl komunikacji?

Załącznik C: Szablon planu refleksji i działania

Część 1: Pytania do refleksji

- o Jakie strategie komunikacyjne były dla Ciebie nowością?
- o Które z nich okazało się dla Ciebie najbardziej przydatne?
- o Kiedy poczułeś się najbardziej wyzwany?

Część 2: Plan działania

- o Cel 1 (krótkoterminowy)
- o Cel 2 (długoterminowy)
- o Potrzebne zasoby/wsparcie
- o Harmonogram wdrożenia

Numer aktywności	4
Tytuł aktywności	Kody kulturowe – badanie różnic w komunikacji werbalnej i niewerbalnej
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">• Określ kluczowe wymiary kulturowe, które wpływają na normy komunikacji• Ćwicz interpretację i reagowanie na sygnały werbalne i niewerbalne w sytuacjach międzykulturowych
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• Wydrukowane karty porównawcze kulturowe (Załącznik D: Karty podpowiedzi kulturowych)• Projektor do wyświetlania krótkich klipów wideo pokazujących interakcje kulturowe• Przestrzeń do ruchu (do odgrywania ról)
Metodologia i wskazówki	Ta aktywność łączy zabawę z wglądem. Uczestnicy uczą się, jak mowa ciała, ton głosu, cisza, kontakt wzrokowy i powitania różnią się w zależności od kultury. Prowadzący wprowadza teorię, prowadzi zabawną grę w odgrywanie ról i ułatwia dyskusję na temat nieporozumień i adaptacji.
Szczegółowy opis aktywności: Krok 1 – Quiz kulturowy (10 minut) Pokaż uczniom kilka krótkich klipów wideo lub slajdów, na których ludzie wchodzi w interakcje w odmienny sposób kulturowo (np. powitanie ukłonem, cisza na spotkaniach, gestykulacja). Przykłady klipów wideo: <ul style="list-style-type: none">- https://www.youtube.com/watch?v=_doY6586x9U&t=1s:Krótki, bardzo wizualny film pokazujący, w jaki sposób ukłony — powszechne w niektórych kulturach Azji Wschodniej — różnią się od powitań zachodnich. Idealny do dyskusji na temat norm komunikacji niewerbalnej.- https://www.youtube.com/watch?v=_IaF7l4mvFk&t=35s:Przemysłane wyjaśnienie, jak cisza funkcjonuje w różnych kulturach, zestawiające zachodnią ciszę, mającą na celu wypełnienie luk, z bardziej refleksyjnymi praktykami stosowanymi w innych miejscach. (każdy partner jest proszony o dodanie klipów wideo w swoim języku ojczystym lub w innym kontekście) Zapytać: <ul style="list-style-type: none">• <i>Co zauważasz?</i>• <i>Co to może oznaczać w Twojej kulturze?</i> Krok 2 – Odgrywanie ról (25 minut)	

Rozdaj grupom karty z podpowiedziami kulturowymi (Załącznik D): każda karta opisuje, jak komunikuje się osoba z fikcyjnej lub rzeczywistej kultury (np. unika kontaktu wzrokowego, mówi głośno, używa wielu gestów). W parach lub małych grupach:

- Uczniowie odgrywają scenariusz, korzystając z przypisanego im „kodu kulturowego”
- Inni próbują to interpretować lub na to reagować

Krok 3 – Podsumowanie grupowe (15 minut)

Omówić:

- *Co było łatwe, a co trudne do zinterpretowania?*
- *Jak możemy zareagować, gdy styl kogoś jest nam nieznanym?*

Krok 4 – Najważniejsze wnioski (10 minut)

Prowadzący podkreśla kluczowe teorie dotyczące wymiarów komunikacji (Hall, Hofstede) i zachęca uczestników, aby unikali osądzania na podstawie osobistych norm.

Materiały pomocnicze:

Załącznik D: Karty wskazówek kulturowych

Zestaw kart do wydrukowania, które można wykorzystać do odgrywania ról, z których każda opisuje cechę komunikacji kulturowej, np.:

- Unika kontaktu wzrokowego
- Używa ciszy, aby okazać szacunek
- Mówi głośno i z entuzjazmem
- Używa minimalnej mimiki twarzy

Numer aktywności	5
Tytuł aktywności	Przełamywanie barier – język inkluzywny i aktywne słuchanie
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">• Używaj języka inkluzywnego i pełnego szacunku w symulowanym i rzeczywistym kontekście.• Stosuj techniki aktywnego słuchania, aby budować zaufanie i wzajemne zrozumienie
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• <i>Przewodnik po języku inkluzywnym (załącznik E)</i>• Klipy audio lub krótkie fragmenty podcastów• <i>Zdania nieinkluzywne do ćwiczenia z przepisywania (Dodatek F)</i>• Flipchart i karteczki samoprzylepne
Metodologia i wskazówki	W tym ćwiczeniu uczniowie odkrywają moc słów i wagę uważnego słuchania. Prowadzący posługuje się przykładami z życia wziętymi, aby zilustrować mikroagresje, język wykluczający i alternatywy inkluzywne.
Szczegółowy opis aktywności: Krok 1 – Ćwiczenie aktywnego słuchania (15 minut) Odtwórz nagranie audio z osobistą historią ucznia z marginesu społecznego (prawdziwą lub nagraną). Poproś uczniów, aby słuchali bez przerywania i robienia notatek. Następnie zachęć: <ul style="list-style-type: none">• <i>Jakie emocje słyszałeś?</i>• <i>Jakie było główne przesłanie?</i>• <i>Co założyłeś?</i>	
Krok 2 – Inkluzywne dopasowanie językowe (15 minut) Rozdaj materiały z parami językowymi w wersji ekskluzywnej/inkluzywnej (Przewodnik po języku integracyjnym, Załącznik E). W małych grupach uczniowie dopasowują frazy i zastanawiają się nad ich wpływem.	
Krok 3 – Przepisywanie komunikacji (20 minut) Podaj uczniom przykłady zdań nieinkluzywnych (Dodatek F). Poproś ich o przepisanie ich, używając zdań inkluzywnych, a następnie podziel się swoją pracą i uzasadnieniem.	
Krok 4 – Plakat z podsumowaniem (10 minut) Grupy tworzą mini-plakat z „wskazówkami na temat komunikacji inkluzywnej” i przyklejają go na ścianie, aby móc do niego wrócić później.	

Materiały pomocnicze:

Załącznik E: Przewodnik po języku inkluzywnym

Tabela z terminami wykluczającymi i inkluzywnymi, wyjaśnieniami i alternatywami.

Przykłady:

Termin wyłączny	Inkluzywna alternatywa	Dlaczego jest lepiej
Cudzoziemcy	Osoby z innych krajów / osoby międzynarodowe	Podkreśla wspólną ludzkość ponad różnice
Niepełnosprawni	Osoby niepełnosprawne	Język stawiający ludzi na pierwszym miejscu; unika definiowania ludzi na podstawie ich stanu
Osoba niepełnosprawna	Osoba niepełnosprawna	Bardziej szanująca i aktualna terminologia
Głuchy i niemy	Osoba głucha / osoba głucha	„Głupi” jest przestarzały i obraźliwy
Szalona/obłąkana osoba	Osoba z zaburzeniami psychicznymi	Niestygmatyzujący i pełen szacunku
Nielegalni imigranci	Nieudokumentowani migranci/osoby bez statusu prawnego	Unika kryminalizacji tożsamości
Osoby starsze	Osoby starsze / osoby starzejące się	Unika stereotypizacji i uprzedmiotowienia ze względu na wiek
Biedni ludzie	Ludzie doświadczający ubóstwa	Człowiek na pierwszym miejscu; unika osądów i stygmatyzacji
Ludzie niewykształceni	Osoby z ograniczonym wykształceniem formalnym	Bardziej szanujący i wrażliwy
Gospodyni domowa	Rodzic pozostający w domu	Neutralne pod względem płci i nieredukcyjne
Ludzkość	Ludzkość / ludzkość	Włączając wszystkie płcie
Plemię / kraj trzeciego świata	Społeczność rdzenna / Globalne Południe	Bardziej dokładne i pełne szacunku terminy

Załącznik F: Zdania nieinkluzywne do ćwiczenia przepisywania

Lista 6–8 przykładowych zdań zawierających język wykluczający lub niewrażliwy. Uczniowie przepisują je, używając alternatyw inkluzywnych. Przykłady:

„Dziewczyna-imigrantka ma problemy z gramatyką”.

„Mówi śmiesznie.”

„Nie wyglądasz na inżyniera.

Numer aktywności	6
Tytuł aktywności	Powiedz to bez słów – wyzwanie komunikacji multimodalnej
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">• Wykorzystuj gesty, wizualizacje i alternatywne strategie komunikacji, aby przekazać znaczenie• Opracowywać kreatywne sposoby pokonywania barier językowych i piśmienniczych w komunikacji.
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• Przygotowane instrukcje i karty zadań• Narzędzia komunikacji wizualnej (rekwizyty, symbole, fiszki z emoji)• Regulator czasowy
Metodologia i wskazówki	Ta kreatywna aktywność pozwala uczniom odkryć moc komunikacji niewerbalnej i wizualnej, przydatnej w sytuacjach, gdy język jest ograniczony lub zróżnicowany. Promuje empatię i umiejętności adaptacyjne.
Szczegółowy opis aktywności: Krok 1 – Wprowadzenie (10 minut) Zadaj uczniom pytanie: „Jak się komunikujesz, kiedy nie możesz używać swojego języka?” Omów doświadczenia (np. podróże, pracę za granicą, interakcje z klientami, którzy nie mówią Twoim językiem). Krok 2 – Wyzwanie grupowe (30 minut) W małych grupach: <ul style="list-style-type: none">• Każda grupa losuje kartę z zadaniem (np. „Wskaż drogę zagubionemu turyście”, „Wyjaśnij, jak korzystać z maszyny”, „Przeprowadź rozmowę kwalifikacyjną”)• Haczyk: Nie wolno wypowiadać żadnych słów — należy używać wyłącznie gestów, rysunków, rekwizytów lub znaków.• Każda grupa występuje, a reszta zgaduje i interpretuje. Krok 3 – Omówienie (15 minut) Moderator prowadzi dyskusję: <ul style="list-style-type: none">• <i>Co pomogło Ci się komunikować?</i>• <i>Co było frustrujące?</i>• <i>W jaki sposób narzędzia wizualne i gesty mogą wspierać włączanie w środowiskach kształcenia zawodowego?</i> Krok 4 – Podsumowanie (5 minut)	

Co-funded by
the European Union

Podkreśl wykorzystanie narzędzi multimodalnych (np. piktogramów, filmów, demonstracji) jako strategii komunikacji inkluzywnej.

Numer aktywności	7
Tytuł aktywności	Komunikacja w działaniu – scenariusze konfliktów i strategie inkluzywne
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">• Zastosuj komunikację inkluzywną w celu rozwiązania konfliktów międzykulturowych• Dostosuj swój osobisty styl, aby złagodzić i wyjaśnić nieporozumienia
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• Wydrukowane scenariusze konfliktów (Załącznik G: Karty symulacji konfliktów)• Instrukcje dotyczące odgrywania ról• Arkusz roboczy refleksyjny• Miejsce do odgrywania ról w małych grupach
Metodologia i wskazówki	Ta aktywność zapewnia uczniom bezpieczne środowisko do ćwiczenia radzenia sobie z problemami komunikacyjnymi i napięciami międzykulturowymi. Odgrywanie ról kończy się informacją zwrotną i refleksją.
Szczegółowy opis aktywności: Krok 1 – Przypisanie scenariusza (10 minut) Podziel uczestników na małe grupy i przypisz każdej z nich scenariusz konfliktu (np. błędna interpretacja informacji zwrotnej, różnica zdań wynikająca ze stylu komunikacji, nieporozumienie dotyczące punktualności). Krok 2 – Odgrywanie ról (25 minut) Każda grupa przygotowuje i odgrywa krótką scenkę: <ul style="list-style-type: none">• Początkowe nieporozumienie• Jak to eskaluje• W jaki sposób strategie komunikacji inkluzywnej (np. aktywne słuchanie, parafrazowanie, cierpliwość) pomagają rozwiązać ten problem Krok 3 – Opinia grupowa (15 minut) Po każdej odgrywanej roli publiczność odpowiada: <ul style="list-style-type: none">• <i>Co poszło nie tak?</i>• <i>Jakie strategie inkluzywne zostały zastosowane lub mogłyby pomóc?</i> Krok 4 – Indywidualna refleksja (10 minut)	

Rozdaj arkusze do refleksji:

- *Co zrobiłbyś inaczej w prawdziwym Życiu?*
- *Która strategia inkluzywna wydała Ci się najbardziej naturalna? A najmniej naturalna? Dlaczego?*

Materiały pomocnicze:

Załącznik G: Karty symulacji konfliktów

Podpowiedzi scenariuszowe do odgrywania ról:

- Niezrozumienie tonu głosu w informacji zwrotnej
- Nieporozumienia kulturowe dotyczące punktualności
- Osoba z grupy czuje się wykluczona z dyskusji grupowej

Każdy zawiera:

- Kontekst tła
- Utwór dialogowy
- Cel do rozwiązania z wykorzystaniem komunikacji inkluzywnej.

Numer aktywności	8
Tytuł aktywności	Adaptacja i komunikacja: rozwiązywanie rzeczywistego przypadku zawodowego
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">● Określ strategię komunikacyjną dla konkretnego kontekstu zawodowego● Współpracuj, używając inkluzywnego języka i zachowań w realistycznym scenariuszu● Projektowanie dostosowanych podejść komunikacyjnych dla zróżnicowanej publiczności
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">● Wydrukowane studia przypadków opisujące wyzwania w miejscu pracy (Załącznik H: Scenariusze kształcenia zawodowego w świecie rzeczywistym)● Arkusz analizy studium przypadku● Flipchart, markery lub wspólna tablica cyfrowa● Przestrzeń do pracy grupowej
Metodologia i wskazówki	<p>Wprowadzenie moderatora:</p> <p>Wyjaśnij, że uczestnicy będą stosować swoją wiedzę i umiejętności w rzeczywistych sytuacjach w miejscu pracy, wymagających pracy zespołowej, wrażliwości kulturowej i zdolności adaptacji.</p> <p>Wskazówki dotyczące ułatwiania:</p> <p>Zadbaj o to, aby każda grupa reprezentowała zróżnicowane perspektywy (np. zróżnicowaną znajomość języków obcych i pochodzenie kulturowe). Zachęcaj do korzystania z pomocy wizualnych lub różnych formatów prezentacji.</p>
Szczegółowy opis aktywności:	
Krok 1 – Zadanie studium przypadku (10 minut)	
Każda grupa otrzymuje scenariusz (np. konflikt w zespole wielokulturowym, wdrożenie stażysty-migranta, nieudana interakcja z klientem). Scenariusze powinny odzwierciedlać autentyczne warunki kształcenia zawodowego i uwzględnić problemy z komunikacją.	
Krok 2 – Planowanie grupowe (25 minut)	
Korzystając z arkusza analitycznego, uczniowie:	
<ul style="list-style-type: none">● Zidentyfikuj główny problem komunikacyjny● Przeanalizuj czynniki wpływające (np. język, ton, założenia)	

- Zaproponuj co najmniej dwie strategie inkluzywne mające na celu rozwiązanie lub zapobiegnięcie problemowi
- Przygotuj 3-minutową prezentację lub rozwiązanie w formie odgrywania ról

Krok 3 – Prezentacje (15 minut)

Każda grupa przedstawia swój przypadek, analizę i strategię. Prowadzący udziela krótkiej informacji zwrotnej i zachęca kolegów do wyrażania swoich opinii.

Krok 4 – Podsumowanie (10 minut)

Omówienie z pytaniami refleksyjnymi:

- *Która strategia wydawała się najbardziej realistyczna do wdrożenia?*
- *Co zrobiłbyś inaczej w swoim środowisku kształcenia zawodowego?*

Materiały pomocnicze:

Załącznik H: Scenariusze kształcenia zawodowego w Świecie rzeczywistym

Problemy w kontekście zawodowym związane z brakiem komunikacji:

- o Nieporozumienie między stażystą a przełożonym w sprawie przerw
- o Uczeń odmawia udziału w zadaniach grupowych z powodu niezrozumienia ról
- o Trener udzielający niejasnych instrukcji osobom uczącym się w wielu językach

Każdy z:

1. Opis problemu
2. Pytania zespołowe: Co się stało? Co można poprawić?

Numer aktywności	9
Tytuł aktywności	Mini-warsztat: Nauczanie innych tego, czego się nauczyłeś
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">• Demonstrowanie inkluzywnych technik komunikacji poprzez uczenie się od rówieśników• Modyfikowanie aktywności komunikacyjnej dla uczniów o różnym pochodzeniu
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">• Szablony do rozdania (Załącznik I: Arkusz planowania mini-warsztatu rówieśniczego)• Flipchart lub papier prezentacyjny• Markery, karteczki samoprzylepne lub narzędzia do współpracy cyfrowej
Metodologia i wskazówki	<p>Wprowadzenie moderatora:</p> <p>Przedstaw ideę „nauki poprzez nauczanie”: uczniowie będą teraz tworzyć i prowadzić krótką aktywność komunikacyjną dla swoich rówieśników, stosując zasady inkluzywności i dostosowując treść do zróżnicowanej publiczności.</p> <p>Wskazówki dotyczące ułatwiania:</p> <p>Udzielaj wsparcia i przykładów. Oferuj szablony z pytaniami pomocniczymi, aby ułatwić planowanie.</p>
<p>Szczegółowy opis aktywności:</p> <p>Krok 1 – Planowanie w parach lub triach (25 minut)</p> <p>Każda grupa otrzymuje szablon do planowania. Wybierają jedną umiejętność komunikacyjną (np. aktywne słuchanie, zarządzanie konfliktami, mowę ciała) i projektują 10-minutowe ćwiczenie, aby ją nauczyć:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kto jest odbiorcą?• Jakiemu wyzwaniu komunikacyjnemu ma zaradzić ta aktywność?• Na czym polega inkluzywność? <p>Krok 2 – Sesje mikroedukacyjne (25 minut)</p> <p>Każda para lub trio prezentuje swoją aktywność w małych grupach rotacyjnych. Uczniowie próbują wykonać ćwiczenia, a następnie zmieniają się.</p> <p>Krok 3 – Opinie i dyskusja rówieśnicza (10 minut)</p> <p>Każdy uczestnik udziela krótkiej informacji zwrotnej:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Czy aktywność była angażująca? Inkluzywna? Przejrzysta?</i>	

- *Jak dostosowałbyś to do potrzeb swojej grupy uczącej się?*

Materiały pomocnicze:

Załącznik H: Arkusz planowania mini-warsztatu rówieśniczego

Arkusz ćwiczeń pomagający uczniom zaplanować 10-minutową aktywność:

- Jaki jest Twój temat/umiejętność komunikacji?
- Kto jest Twoją publicznością?
- Jakich narzędzi i metod użyjesz?
- W jaki sposób uczynisz ją inkluzywną?
- Jak zmierzysz jego wpływ?

Numer aktywności	10
Tytuł aktywności	Refleksja osobista: Mój zestaw narzędzi do komunikacji inkluzywnej
Czas trwania	60 minut
Rezultaty uczenia się	Mikro LO: <ul style="list-style-type: none">● Podsumuj kluczowe zasady komunikacji poznane w module● Utwórz osobisty plan działania, aby zastosować adaptacyjne strategie komunikacyjne w przyszłych sytuacjach
Wymagania	<ul style="list-style-type: none">● Materiały do refleksji (Załącznik L: Szablon planu działań i refleksji)● Opcjonalnie: laptopy lub tablety do nagrywania wideo● Cicha przestrzeń do pracy indywidualnej
Metodologia i wskazówki	<p>Wprowadzenie moderatora:</p> <p>Zakończ moduł, zachęcając uczestników do głębokiej i osobistej refleksji nad tym, czego się nauczyli i w jaki sposób zastosują tę wiedzę w swoim życiu edukacyjnym, osobistym lub zawodowym.</p> <p>Wskazówki dotyczące ułatwiania:</p> <p>Niech to będzie spokojna, prywatna sesja. Zaproponuj zarówno pisemne, jak i wideorefleksje, aby dopasować je do różnych preferencji komunikacyjnych.</p>
<p>Szczegółowy opis aktywności:</p> <p>Krok 1 – Refleksja kierowana (25 minut)</p> <p>Uczniowie wypełniają materiały indywidualnie, odpowiadając na następujące pytania:</p> <ul style="list-style-type: none">● <i>Jakie trzy narzędzia komunikacji zdobyłeś dzięki temu modułowi?</i>● <i>Kiedy miałeś/aś trudności z komunikacją inkluzywną i dlaczego?</i>● <i>W jaki sposób możesz wykorzystać te umiejętności w przyszłym kontekście kształcenia zawodowego?</i> <p>Krok 2 – Wymiana poglądów (opcjonalnie, 10 minut)</p> <p>Uczniowie mogą podzielić się krótkim fragmentem swoich refleksji w parach, jeśli czują się z tym komfortowo.</p> <p>Krok 3 – Osobisty plan działania (20 minut)</p> <p>Korzystając z prostego szablonu, uczniowie definiują:</p> <ul style="list-style-type: none">● Jeden krótkoterminowy i jeden długoterminowy cel komunikacji inkluzywnej● Jedno wsparcie lub zasób, którego potrzebują● Jak będą mierzyć postęp <p>Krok 4 – Runda zamykająca (5 minut)</p>	

Poproś uczniów, aby każdy podzielił się jednym zdaniem:

- „Z tego modułu zabieram ze sobą...”

Materiały pomocnicze:

Załącznik L: Szablon planu refleksji i działania

Część 1: Pytania do refleksji

- Jakie strategie komunikacyjne były dla Ciebie nowością?
- Które z nich okazało się dla Ciebie najbardziej przydatne?
- Kiedy poczułeś się najbardziej wyzwany?

Część 2: Plan działania

- Cel 1 (krótkoterminowy)
- Cel 2 (długoterminowy)
- Potrzebne zasoby/wsparcie
- Harmonogram wdrożenia